

בעולם

שבחי בריטניה הגדולה

פרטים מיומן מסע

אלי סמסון, משרד החקלאות, המחלקה לבקר, ש.ה.מ.

כבשים אקסוטי מהשמדה, החל מ"אקסטרוקט" שהוא תכשיר מסחרי לסינון התיחמויות וכלה בשרותי מחשב לניהול רפת. כתבי עת וספרות מקצועית והמשך בנושאי משק ומיכון לחליבה, ניהול משק הבית, מספוא וידקות ותצוגה של טרקטורים וערים ונפילים – הכל מכל בכל כל. בשעה היעודה מתכנסים אלפים בזירת התצוגות, כל המקומות מתמלאים. הצלמים מתרוצצים והתרגשות הקהל עצומה: – המלכה-האם מכבדת את המאורע בנוכחותה! לשלב הגמר של תחרות השוורים הגיעו תריסר שלשות של שוורים – מתריסר גזעים שונים של בקר. על השופט לסווג ולתת את הפרס והכבוד הגדול לגזע ולמשק הזוכה. בזה אחר זה מוכנסות שלשות השוורים והם מובלים סביב הזירה בצעד איטי ובסדר מופתי – מול עיניהם הבוחנות של הקהל והשופט ועוזריו. כל שלשה מגזע אחר מבין הגזעים העיקריים הנפוצים באיים הבריטיים, גן חיות שלם של נציגי גזעים שונים ומשונים, זרים ומזרחיים. וכמובן שאין הצגה זו כוללת את כל הגזעים המצויים, יש הרבה יותר מתריסר. כולם מצוחצחים ומבריקים ומסורקים למשעי, מבוגרים בני שנה וחצי – שנתיים, שמנים ומפוטמים ומעלים פימה עלי כסל. ומדוע שוורים? הם כמובן יודעים ומודעים לכך שהסידור גורם להשמנה ולניצולת מזון פחותה – אולם השוורים גדלים במרעה, יחד עם עגלות ופרות – ורק כך ניתן להחזיק אותם יחד, וכדי לגדל עגלים תמימים צריכים לקבל רשיון מיוחד מן הרשות וצריך להוכיח שאמצעי בטיחות קפדניים ומחמירים ננקטו – כדי להגן על המטפלים והסובבים אותם.

האוניברסיטה של רדינג היא בעלת מוניטין רב בשטח החקלאות באנגליה וגם הרחק מעבר לגבולותיה. שהיתי שם במשך שנה והשתתפתי בקורס גבוה לגידול בעלי חיים, ואני מביא בזאת לידיעת קוראי "משק הבקר והחלב" קטעים מדפי יומני.

7.7.1977

תערוכות חקלאיות באנגליה הן שם דבר. הידועה שבהן התצוגה המלכותית, ה-Royal Show, מתקיימת בקיץ. בחורף מתקיימת תערוכת סמיתפילד ואליה נסענו יחד עם אלפים רבים של קהל סוכני מכירות, מדריכים, קצבים, וטרינארים, מרצים באוניברסיטאות, סטודנטים ובעיקר כמובן – חקלאים מכל רחבי אנגליה וגם מעבר-לים.

מקום התערוכה: הארל קורט (Earl Court), ארמון תצוגה ענק בליבה של לונדון. זהו מבנה בן שלוש קומות ובו הרבה דונאמים של שטחי תצוגה, אולמות להרצאות, עמדות קשירה לבעלי חיים לסוגיהם, מקדרים פתוחים להצגת טבחות בעלי חיים (בבוקר שיפוט ודירוג בעודם בחיים, בערב הצגת הטבחות ודירוגן – לעומת הדירוג הקודם) וזירת-ענק לתצוגות בעלי חיים ושיפוטם.

איזה מזל – היום אחה"צ מתקיים השיפוט הסופי של קבוצות השוורים (פרות ובקר לחלב אינם מוצגים בתצוגה זו). עד מועד השיפוט יש שהות לבקר בחלק מהשפע העצום של הביתנים המציגים כל נושא שעשוי לעניין את החקלאי או את משפחתו. החל מהדברה ביולוגית של מזיקים וכלה בתצוגת האגודה להגנה על גזע

בהשוואה להסבר וליחס הרציני בו זכיתי אני בהמשך וזאת, אני שמח לציין, היתה הגישה הטיפוסית בכל מקום אליו הגעתי, ובהמשך המאמר הראשון בסידרה ארוכה, הוא מספר על ביקורו והתרשמויותיו גם ביזרעאל, בכפר ויתקין ומשקים אחרים ומסביר כיצד שתי פרות שלנו מניבות כמו שלוש שלהם, אף על פי שהן מוחזקות על שליש מהשטח עליו מוחזקת הפרה האנגלית.

לעתים מזמנות אנחנו מתבקשים ללוות אורחי חוץ לארץ לסיבוב הרפתות ואכן זכרתי שלפני חודשים אחדים ערכתי סיור ברפתות עם הורל ואשתו ואפילו שתינו קפה אצלי בבית (דבר מאוד לא שכיח אצל אנגלים). בקיצור הוקם בינינו מגע ובסוף ביקורו קיבלתי הזמנה כמעט תביעה – לבוא ולבלות את חג המולד אצלם, בקורנוול, בדרום מערב אנגליה באזור פולדרק הזכור והמוכר לנו מהטלוויזיה. לא כאן המקום לספר על חג מולד מסורתי, בחברת משפחה ענפה וחביבה ומסבירת פנים – אספר רק קצת על המשק שלו, שבמידה זו או אחרת הוא אופייני לאנגליה. לרשותו 1,600 דונם מרעה עליהם הוא מחזיק עדר בקר פרייזריטי של 230 חולבות (בשתי יחידות נפרדות), את כל העגלות ועדר של 100 כבשים. התנובה – 5,300 ק"ג חלב לפרה בשנה. הניהול היומיומי של שני העדרים בידי שני מנהלי עדר שכירים שמשכורתם טובה וחופש הפעולה שלהם רב. רק קווי המדיניות המקצועית נקבעים על ידי בעל העדר. העבודה המושקעת פחותה בהרבה מאשר אצלנו. הבקר אופייני לגזע הבריטי-פריזי. בהמות בשרניות בעלות שיער סומר, מגושמות ואינן מפונקות בתוספת מזון רב למנת תחמיץ עשבי המרעה. מאז שובו מהביקור בישראל הגדיל את מנת המזון המרוכז ואכן התנובה עלתה לסביבות ה-6,000 ק"ג חלב לפרה. הוא עושה גם מאמצים לייבא זירמה ו/או בקר ישראלי, מתוך אמונה שתנובתו הגבוהה של הבקר הישראלי אינה רק תוצאה של הזנה רבה יותר אלא גם של השבחה גנטית רבה יותר.

עם כל זאת, המרעה הדשן והירוק והנפלא המכסה כ-60% מאדמות אנגליה, ימשיך עוד

השופט בוחן ורושם ומשווה ודן ושוקל ומוציא מן התחרות והזירה שלשה אחת אחרי השניה – עד שנשארות שלושת הקבוצות הראשונות. מקום שלישי – לשלושה שוורים מגזע לינקולן-אדום, גזע כבד, חסר קרניים מלידה וצבעו ג'ינג'י. מקום שני לשלושה של שוורי שרולה כבדים ומרשימים ובמקום ראשון זוכים שלושה שוורים מגזע אברדיין-אנגוס, קטנים, עגלגלים שמנים ומבריקים בצבע שחור, כאילו זה עתה ציחצחו אותם במשחת נעליים, גזע שמוצאו בסקוטלנד והוא נפוץ בעולם כולו ועיקר תכליתו באנגליה – הרבעת עגלות מרפת החלב.

יותר מרבע הפרות ושבעים אחוזים של העגלות מעדר החלב מוזרעות או מורבעות על ידי פרים מגזעי בקר לבשר, כדי להגדיל את ייצור הבשר. העגלות מורבעות ברובן הגדול על ידי פרי אברדיין-אנגוס, כדי להמליט ולדות קטנים ולהמנע מהמלטות קשות. צאצאי הכלאות אנגוס תמיד שחורים משחור ואין אפשרות להסתיר את זהותן.

המלכה-האם מעטרת את בעלי השוורים המנצחים, משוחחת עם השופט והקהל – ומעניקה למאורע כולו חשיבות לאומית.

26.7.1.977

חזרתי לרדינג לאחר חוויה חד-פעמית ובלתי-רגילה. ביום הראשון ללימודי נכנסתי לספריה ועיינתי בירחון "דיירי-פרמר" (Dairy Farmer) של מגדלי הבקר לחלב באנגליה. אני פותח אותו – ולמרבה ההפתעה מתנוססת שם תמונתי ובמאמר על רשמי סיור מקצועי בישראל מספר המחבר מיכאל הוֹלְל ש"לקחתי אותו לקיבוץ מרחביה, לרפת הייצוגית שלהם, שם פגשנו קבוצת אורחים מאיטליה שעמדו לבושים בגדים אלגנטיים, עם תיקים ורשימות ותורגמן ועיכלו את המחזה. הרגשתי שאני צריך להתנצל על עצם קיומי, אבל אלי סמסון שינה את הרגשתי כשהציג אותי לפני רכז העדר של מרחביה כרפתן אמתי!! שינוי הטון של רכז הרפת לא השאיר ספק שלקבוצה האיטלקית הוא נתן רק דברי פרסומת קוסמטית –

מלאכותית ולשם כך מצויים 30 מרכזי הזרעה ו-100 מרכזי מישנה להפצת זירמה. רובם בבעלות ובניהול המועצה לשיווק חלב, מיעוטם – וגם זה שברדינג, אשר נוסד עוד בטרם הוקמה הרשת הארצית המרכזית – הוא עצמאי, אך משתף פעולה עם המועצה.

לפני שנכנסים – מלבישים אותנו חלוקים, כובעים וכיסויים לנעליים לשימוש חד-פעמי, כדי שלא נכניס להם "מיקרובים" מבחוץ. מנהל המכון נותן את ההסברים הדרושים ועושים "סיבוב" בין הפרים. לעומת המכון החדש של "השרות" ואפילו לעומת מכון "און" – המבנים והסידורים והמעבדה פרימיטיביים למדי, אפילו סידורי הבטיחות לקויים. גם כאן "גן החיות" של הגזעים השונים שהם מחזיקים. יותר מעשרים גזעים שונים של בקר לבשר וגזעים דו-תכליתיים. גם לבקר לחלב מפיצים עדיין זירמה של גרנסי וג'רסי, וחלק גדול מעדר החלב בסקוטלנד הוא מגזע האירישייר המקומי, המצטיין במבנה העטין היפה והסימטרי. חלקו של הבקר השחור-לבן הולך וגדל, אך גם כאן הבחנה משונה ומדוקדקת בין הבקר הפרימיטיבי לבין ההולסטיין-קנדי או אמריקני. מתנהלים שני ספרי עדר נפרדים, ולכל אחד משני הגזעים חסידים נלהבים ואכן קיים גם הבדל ניכר בין המבנה הפרימיטיבי הבשרני, הרחב והקצר, לבין ההולסטיין החלבני, הצר והארוך. מנהל המכון מראה בגאווה את הפר האמריקני שלו ואומר שאין כל סיכוי לשמור על "טהרת הגזע" ושהעתידי שייך לשלוחה הקנדית-אמריקנית. אני מסכים אתו.

19.2.1978

יצאנו לסוף שבוע בוויילס (נהדר כשיש שני ימי סוף שבוע) ונתקענו בשלג שדוגמתו לא ירד שם זה שלושים שנה. בתים ומשקים, עדרי צאן ומכוניות וכבישים, הכל כוסה בשכבת שלג של מטר ויותר. כל החיים שותקו ורק דבר אחד המשיך לפעול: חלוקת החלב לבתים! במזחלות וברכב זחילי ובמריצות ובידים הביאו לפתחי הבתים את בקבוקי החלב. שום דבר לא יעצור את חלוקת החלב, שבעה ימים בשבוע, בכל עיר

שנים רבות להוות את המזון העיקרי של הבקר והצאן. הפרה והכבשה הם רק אמצעי לניצול המרעה. מעניינת לא תנובת החלב והבשר לראש, אלא רק התנובה ליחידת שטח מרעה. וכל עוד למרבית שטחי המרעה אין כל אלטרנטיבה אחרת – כנראה שהצדק אתם. על כן הם מקדישים אמצעים ומאמצים רבים לשיפור הטיב, הנצילות והממשק של המרעה.

1.2.1978

בעירה שינפילד שליד רדינג מצוי המכון הלאומי למחקר משק החלב, National Institute for Research in Dairying, והיום נסענו לבקר שם. הביקור מתחיל במחלקה לגידול עגלות יונקות. שם מסביר לנו ד"ר רוי על מחקריו (תחליפי חלב עם חלבון צמחי או קמה דגים וחד-תאיים, הזרעה מוקדמת של עגלות והוא מתחס במפורש גם לעבודה הנעשית בישראל ע"י ד"ר אמיר). שמו ושמעו של רוי מוכרים מפירסומיו בנושא, מהספר בן שני הכרכים פרייעטו, הנחשב לתורה מסיני (כמעט). והנה הוא ב"גודל טבעי", מסביר, מראה ומשיב על שאלות. ברפת הפרות מחקרי הזנה בפרות גבוהות תנובה עם פיסטולות או עם קטע מהמעי הדק שהועבר דרך דופן הבטן, ופעם בחדש בודקים במדויק במשך שלושה ימים ברציפות את מאזן המזון הנכנס והעובר באותו קטע (איזה צרות צרורות יש להם עם האגודה למניעת צער בעלי חיים!) גם את הנציג "שלנו" ד"ר י. ברוקנטל ממכון וולקני העובד שם בשנת השבתון שלו, פגשתי שם. פוגשים את ד"ר ברוסטר – האיש בתחום הזנת פרות גבוהות תנובה. ובספריה רוכשים את הספר החדש בנושא מיכון החליבה שזה עתה יצא מבית הדפוס.

8.2.1978

היום ביקור במרכז להזרעה מלאכותית שליד רדינג. בממלכה המאוחדת (קרי: אנגליה, וַלס, סקוטלנד וצפון אירלנד) 3.25 מליון פרות חלב ו-1.7 מיליון פרות לבשר. שני שלישים מפרות החלב ושליש מפרות הבשר מוזרעות בהזרעה

לעופות) ומטרתה להגביר את הידע ולהפיצו באמצעות עתונות מדעית, כנסים, ועידות, קשרים וחילופי מידע בינלאומיים וכדומה. לכנס החורף באו מאות רבות של משתתפים (איזה מול, באו גם שלושה עמיתים מישראל ואפשר לשוחח ולהחליף רשמים בעברית). הוועדה מתחלקת לנושאי מישנה ובשלושה אולמות שונים מושמעות הרצאות קצרצרות ומומחשות היטב בנות רבע שעה כל אחת, 5-10 דקות לשאלות ותשובות וממשיכים בנושא הבא, וכל אחד משתתף בהרצאות המעניינות אותו.

באולמות אחרים - תצוגה גראפית של סיכומי מחקרים - לכל מחקר דיאגרמות אחדות, תצלום או שניים וכמה מילות הסבר ובשעות ההפסקה נמצאים מחברי העבודות במקום ועונים על שאלות הקהל.

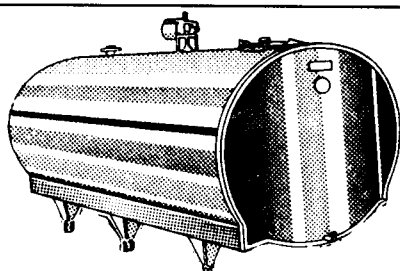
אולי יש מקום לאגודה כזו גם אצלנו?

וכפר ורחוב ופינה נידחת ובכל תהפוכות מזג האוויר.

גם בהתמודדות עם מוסדות השוק האירופי המשותף אשר רצו לבטל את המונופולין של המועצה לשיווק חלב, האחראית לחלוקת החלב - יצאו האנגלים כשירים על העליונה.

14.3.1978

נוסעים להרוגייט (Harrowgate) לכנס החורף של האגודה הבריטית ל-Animal Production. אני מת לתרגם לעברית - כלום זו "אגודה לייצור בעלי חיים"? הרי לא מייצרים בעלי חיים אלא מגדלים אותם על מנת לנצל את תוצרתם. על כל פנים האגודה מאגדת בשורותיה את כל העוסקים במחקר והוראה, בהדרכה ובניהול, בגידול ובשיווק בעלי חיים משקיים (פרט

חדש!

קרור חלב במיכלים מתוצרת הארץ בשיטה האמריקאית

- מיכלים מפלדת אל חלד בנפח 650 עד 16,000 ליטר
- מחיר זול
- שיטת קרור ישירה, עם מערכות קרור תוצרת ארה"ב
- חסכון בחשמל
- מערכת שטיפה אוטומטית ללא ממטרות
- משאבת חלב להורקת החלב ולשטיפה
- 12 שנות נסיון לייצור מיכלים לקירור חלב

**ייצור
שווק
אחריות
ושרות**